

ЮРИДИЧНИЙ ФРОНТ: ШЛЯХ ДО СПЕЦІАЛЬНОГО МІЖНАРОДНОГО ТРИБУНАЛУ ДЛЯ РОСІЇ

З першого дня повномасштабного вторгнення росії в Україну та розв'язання агресивної війни проти нашої держави дедалі складніше писати академічної мовою про складні речі. Війна вносить не корективи чи зміни – вона безжалісно руйнує усе, що надбано кожним українцем, змушує вчитись працювати, мислити, висловлюватись по-іншому і в окремих моментах абсолютно з чистого аркуша вибудовувати нову архітектуру органів міжнародного правосуддя. Десь так приблизно світова спільнота юристів-міжнародників розпочала ініціативу створення спеціального трибуналу для росії за війну, яку остання розпочала проти України.

Оскільки наші тези обмежені обсягом викладу, хотіли б зупинитись на ключових ремарках у світлі зазначеної темиз огляду на те, що у нас на сьогодні немає щодо даного питання достатніх доктринальних джерел, законодавчих актів, норм міжнародного права. Звісно, є практика створення Міжнародних кримінальних трибуналів та Міжнародного кримінального суду, однак це окреме питання.

У фокусі сьогодні – створення спеціального міжнародного трибуналу, який має розслідувати злочини російських лідерів, військових командирів та їхніх союзників за військову агресію проти України.

Пропозицію створити Спеціальний трибунал щодо злочину агресії проти України було сформульовано 4 березня 2022 року в британському Королівському інституті міжнародних відносин ChathamHouse [1]. Ініціатива зі створення спеціального трибуналу для притягнення Росії до відповідальності за агресію проти України була представлена групою юристів та експертів з міжнародного права – экс-прем'єр Великої Британії Гордон Браун Джон Мейджор, колишній прокурор Нюрнберзького військового трибуналу Бенджамін Ференц та колишній президент Європейського суду з прав людини сер Ніколас Братца. Лідером ініціативи є Філіп Сендс – поважний британський професор, який свого часу працював у Міжнародному суді ООН і Європейському суді з прав людини. Філіп Сендс пояснив, чому Україні буде легше звинуватити Путіна в агресії, ніж довести воєнні злочини в Бучі. «З досвіду – доведення воєнних злочинів, злочинів проти

людяності чи, тим більше, геноциду, забирає дуже багато часу. Тоді як злочин агресії є очевидним. Війна була явно злочинною. Виправдати війну можна лише тоді, якщо її метою є захист. Міжнародний Суд уже ухвалив обов'язкове рішення, щоб Росія припинила війну і залишила територію України. Тож Росія вже порушує розпорядження Міжнародного Суду» [1].

Микола Гнатовський, провідний науковець, професор, а віднедавна суддя ЄСПЛ від України, член робочої групи зі створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України зазначає, що МКС не має юрисдикції розглядати злочин агресії стосовно посадових осіб Російської Федерації та її громадян, поки РФ не ратифікувала Римський статут Міжнародного кримінального суду. На його переконання, «спецтрибунал – найкоротший, найбільш ефективний спосіб притягнути до відповідальності за злочин агресії вище російське військово-політичне керівництво. Водночас створення такого механізму як спеціальний трибунал жодним чином не перешкоджає юрисдикції Міжнародного кримінального суду. Від нього Україна чекає рішень щодо злочинів геноциду, воєнних злочинів та злочинів проти людяності» [1].

19 травня 2022 року Європейський Парламент ЄС прийняв резолюцію про боротьбу з безкарністю за військові злочини в Україні. Резолюція містить заклик ЄС вжити всіх необхідних заходів у міжнародних процесах і судах для підтримки переслідування представників російського та білоруського режимів за воєнні злочини, злочини проти людства, геноцид та агресію. Ці розслідування та подальші судові процеси мають також поширюватися на весь особовий склад російських збройних сил та державних службовців, причетних до військових злочинів [2].

У прийнятому тексті йдеться про підтримку створення спеціального міжнародного трибуналу для покарання за злочин агресії проти України, на який Міжнародний кримінальний суд (МКС) не має юрисдикції, а також притягнути до відповідальності російських політичних лідерів і військових командирів та їх союзників. Варто зазначити, що депутати Європарламенту акцентували увагу на оперативному забезпеченні необхідними людськими та бюджетними ресурсами, а також адміністративну, слідчу та матеріально-технічну підтримку, необхідну для створення цього трибуналу [2].

ЄС має вжити швидких заходів, оскільки існує серйозна загроза знищення доказів, пов'язаних із військовими злочинами, через триваючі бойові дії. ЄС висловлює повну підтримку розслідування, проведеного прокурором МКС, і роботи Комісії з розслідування Управління Верховного комісара ООН з прав людини, а також незалежних організацій громадянського суспільства та органів влади України, які займаються збором доказів.

Важливим кроком є створення міжнародної групи у складі Литви, Польщі та України, яку координує Агентство Європейського Союзу зі співробітництва у сфері кримінального правосуддя, і в якій братиме участь Офіс прокурора МКС.

Наразі робочою групою обговорюються кілька моделей майбутнього міжнародного військового трибуналу. Це:

- 1) багатостороння угода (Нюрнберзька модель);
- 2) гібридний суд за угодою між Україною та ООН на підставі резолюції Генеральної Асамблеї (за мотивами Спеціального суду для Сьєрра-Леоне);
- 3) гібридний суд за угодою між Україною та ЄС;
- 4) гібридний суд за угодою між Україною та Радою Європи.

ЛІТЕРАТУРА

1. European Parliament resolution on the fight against impunity for war crimes in Ukraine (2022/2655(RSP))

URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-9-2022-0283_EN.html

2. STATEMENT. CALLING FOR THE CREATION OF A SPECIAL TRIBUNAL FOR THE PUNISHMENT OF THE CRIME OF AGGRESSION AGAINST UKRAINE. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/files/a/a/aad78ad-combined-statement-and-declaration-1-.pdf>

УДК 327.019.5

Патряк О.Т.

*кандидат економічних наук, ст. викладач кафедри
інформаційної та соціокультурної діяльності
Західноукраїнський національний університет*

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ІМІДЖУ УКРАЇНИ ЗА КОРДОНОМ

У сучасному світі, де інформаційна потужність часто визначає конкурентні переваги країни, позитивний імідж країни стає питанням стратегічного значення, адже країни світу конкурують між собою за інвестиційний та людський капітал, приваблюючи туристів та генеруючи ставлення глобального суспільства до себе. При цьому інформаційна експансія та поширення власного позитивного іміджу є непростим питанням, адже і у інформаційному просторі ведеться геоекономічна боротьба. При цьому охоплення поширення інформації про країну нині шалене – від найвищого рівня дипломатії до стрічок новин пересічного користувача смартфона.

У соціології, економіці та політиці «ім'я» держави отримало назву національного бренду – стійких (відносно) асоціацій щодо неї. За словами К.В. Шиманської та М.А. Миронюк, «в такому інтенсивному ритмі, щоб не